

SOBOTA, NIEDZIELA 27, 28 WRZEŚNIA 1969 ROKU NR 230 (6716) ROK XXI CENA 1 ZŁ

GAZETA

Krakowska

ORGAN KOMITETU WOJEWÓDZKIEGO POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Podstawowym celem naszego systemu wychowawczego jest

przygotowanie młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu kraju

Plenum Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Krakowie z udziałem towarzysza Józefa Tejchmy

Dla kogóż, świadomego roli młodego pokolenia, nie jest istotne jego wychowanie oraz przygotowanie do życia...

Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR tow. JOZEF TEJCHMA, członek KC PZPR, z-ca przewodniczącego...

Partia podejmowała zawsze KGW tow. CZESŁAW DOMAGAŁA. W obradach tych wzięła udział bogata reprezentacja...

Po powitaniu uczestników obrad, przedstawieniu porządku dziennego, a także jednomyślnym przyjęciu składu osobowego komisji wnioskowej...

Myśl że wyższa uczelnia jest elementem integrującym młodzież z różnych środowisk...

Nad rolę szkoły i metodami wychowawczymi zatrzymał się w swym wystąpieniu kurator...

Posiadamy w okręgu krakowskim 45 proc. nauczycieli, którzy nie ukończyli jeszcze 30 roku życia...

Dyskusja skoncentrowała się na kilku węzłowych problemach stanowiących istotę zadań instancji i organizacji partyjnych...

28 WRZEŚNIA 1939 - KAPITULACJA, ALE NIE KONIEC WALKI

STOLICA WIERNA OJCZYŹNIE

OLGIERD JĘDRZEJCZYK

I sekretarz KW PZPR Czesław Domagała otwiera obrady plenum Komitetu Wojewódzkiego. Na zdjęciu od lewej: sekretarz KW Józef Łoś, sekretarz KW Kazimierz Barwacz, członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR Józef Tejchma, sekretarz KW Zdzisław Kitliński i wiceminister oświaty i szkolnictwa wyższego Edward Zachałkiewicz. Fot. Otęo Link

DZIŚ 8 STRON

- JACEK ZUKOWSKI - W 25-LECIE MO I SB „Zelazne organy”
DR DANUTA BOBROWSKA „Gdy lamie w krzyżu... czyli o dyskopati”
„NERWICA LĘKOWA” - MEDYCYNĄ
JACEK PALAMARZ - 60-LECIE GOPR „Ostry dyktando”
OLGIERD JĘDRZEJCZYK - KSIAŻKI „Na posterunku”
JERZY BOBER - TEATR „Dobry pomysł - gorzkie skutki”
LESZEK MARUTA - HUMORESKA „Wizyta dyplomatyczna”
WERNER STIELER „Nasze pióra - nasza broń”
JANINA BRODZKA „Miesto targów”
JERZY ORLEWSKI „Lipsk wczoraj i dziś”
HANS SCHULZE „Portret Lipska”

Naród amerykański „zmęczony jest wojną”

Do Kongresu USA wniesiono projekt ustawy przewidującej wycofanie wojsk Stanów Zjednoczonych z Wietnamu Płd.

WASZYNGTON (PAP) Minister obrony USA, M. Laird przemawiając w narodowym klubie prasy na temat roli i zadań Pentagonu przyznał, iż naród amerykański „zmęczony jest wojną” i pragnie jej zakończenia.

Laird oznajmił, iż zamierza w najbliższej przyszłości zażądać od Kongresu przyznania kredytów na najnowsze typy uzbrojenia i na finansowanie „pięcioletniego programu unowocześnień amerykańskich wojsk lotniczych i morskich”.

Jednocześnie Laird zmuszony był przyznać, że w ciągu ostatnich lat decydującą rolę w podejmowaniu decyzji w sprawach polityki militarnej i zagranicznej odgrywały interesy przemysłu wojennego.

Senator - republikanin ze stanu Nowy Jork, Charles Goodhall przedstawił w czwartek do rozpatrzenia Kongresu projekt ustawy, przewidujący wycofanie wszystkich wojsk amerykańskich z Wietnamu południowego do końca 1970 roku.

Senator Fulbright - demokrat ze stanu Arkansas oświadczył w związku z propozycją Goodhalla, że Kongres ma prawo i powinien odmówić rządowi środków finansowych na wojnę wietnam-

szczy zniszczył 6 czołgów i 2 transportery pancerne, drugi unieszkodliwił również 6 czołgów. Nie powiodł się niemiecki atak na Wólę ani natarcie na Ochotę. Brawurowym kontrnatarciem Polacy przywrócili dawną linię obrony. A komunikaty hitlerowskiego radia wciąż głośno upadek Warszawy.

W poniedziałek, 29 bm.

Sesja WRN

29 września 1969 r. (poniedziałek), w sali obrad Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie, ul. Basztowa nr 22 - odbędzie się sesja Wojewódzkiej Rady Narodowej. Początek obrad o godzinie 9.

Przedmiotem obrad będą następujące zasadnicze zagadnienia: 1) gospodarka mieszkaniowa w województwie krakowskim, 2) plan regionalny Doliny Popradu.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie zaprasza do wzięcia udziału w sesji przedstawicieli instytucji, organizacji społecznych i politycznych, zakładów pracy oraz społeczeństwa ziemi krakowskiej.

„CHORAGWIE NAD WISŁĄ”

A. ŁUKOWIEC, zastępca redaktora naczelnego „Pravdy” moskiewskiej, jest doskonałym znawcą spraw polskich. Był korespondentem tego dziennika w Warszawie, zjeździł nasz kraj wzdłuż i wszerz. Zna język polski, kocha polską literaturę, nieobce są mu dzieje naszego narodu...

Warto przyrzedzić się bliżej tytułowi poszczególnych rozdziałów. „Chorągwie nad Wisłą” rozpoczynają się próbą uogólnienia o odniesieniu do historii polskiej. Znamienity jest tytuł tego właśnie wstępu: „Tysiąc lat i ćwierć wieku”. I zaraz drugi rozdział „Horyzonty Rzeczypospolitej”. W ten sposób radziecki autor porusza dorobek wieków i dorobek ówczesnego ludowego państwa polskiego. Jest to porównanie świata, który do dokonujemy. Łukowiec ustrajf w sedno rzeczy, pokazując, jak władza ludu pracującego miast i wsi nie tylko przebudowała ustrój społeczny, ale również otworzyła przed naszym krajem niebywałe perspektywy rozwoju.

Zbiór artykułów publicystycznych i reportażu A. Łukowca zawiera przy całym ogromie fascynujących, różnorodnych, polskich czytelników, informacji - także próbe oceny tego, czego dokonaliśmy. Reporter to jest rasowy, umie dostrzec istotne, głębokie korzenie naszych współczesnych osiągnięć. Jest rzeczą zrozumiałą, że w rzeczonym dziele znalazł się także i ten, który odnalazłszy je i trzeba powiedzieć, że „Opłoniowa rzeka”, rozdział poświęcony Hucie im. Lenina, oraz rozdział pt. „Za wskazówkami Lenina”, związany z leninami polskimi i pobytom Lenina w Polsce, napisane są ze świetną znajomością tych dwóch ważnych problemów. I w nich widzę pełnego rodzaju symbolikę. Z jednej strony Łukowiec przedstawia świetny obraz dzieł dokumentów leninowskich na polskiej ziemi, a więc zajmuje się postacią Wielkiego Rewolucjonisty i je-

go pracę w latach 1912-1914. Tutaj reporter zamienia się w historyka i znawcę źródeł. Z drugiej strony reportaż o Hucie im. Lenina, o pracy organizacyjnej partyjnej, o wielkim dziele nowoczesnej produkcji. Łukowiec nie leża się oddechu uścisłych fabryk. Przeobraża się w uderzającego reportera. A reporter to czuły. Oto nowy, bliiski Krakowowi rozdział pt. „Z Naprawy na uniwersytecie”. Łukowiec zna książkę Jalu Kurka. Miałe ona szersze wydanie w języku rosyjskim. Radziecki publicysta przejęty losom tej góralskiej wioski chciał zobaczyć miejsce, gdzie bezradnie i bieda ufaowały się w latach panowania burżuazji w naszym kraju - ze szczególną siłą. Dzisiaj radziecki reporter pisze o młodzieży, która w latach władzy ludowej wyprowadziła z Naprawy na wyższe uczelnie... Wzruszający jest reportaż Łukowca o odrzonionej stolicy - bohaterkiej Warszawie, o Polakach - uczestnikach Wielkiej Rewolucji Październikowej. Zadziwla znajomość polskich spraw w odniesieniu do rolnictwa, do polskiego budownictwa okrętowego. Są to książce pt. „Chorągwie nad Wisłą”. A. Łukowca sceny wzruszające - liryczne, są opisy wspólnych, pomocnych przedsięwzięć specjalistów radzieckich i polskich, jest tam mowa o rozwoju polskiej gospodarki na ziemiach zachodnich, a szczególnie gospodarkę morskiej, o pięknej Petrochemii i Turowszowie. Rzecz Łukowca zastępuje na naszą serdeczną uwagę, 59 tysięcy egzemplarzy „Chorągwie nad Wisłą” to ważny dokument kręzący się między narodami Polski i Związku Radzieckiego. Wiadomo zaś, że przyjaźń rodzi się na fundamencie wzajemnej wiedzy o sobie przyjaciół. A. Łukowiec przekazał radzieckiemu czytelnikowi wiele rzetelnych informacji, pisanych z całą rozwagą rozumem i z całym zapalem serca. Dziękujemy!

OLGIERD JĘDRZEJCZYK

Nowo budowany dom wypożyczony zaproszonym przez Tibora Schmidta, stol u wejścia do debreczyńskiego parku „Wielkiej Puszczy”. Debreczyn, duży ośrodek gospodarczy i kulturalny na wschodnich Węgrzech, znany jest jako udrożniony, dysponujący ciepłymi radiolokacyjnymi.

Za kilka dni - 1 października br. - dziennik „LEIPZIGER VOLKSZEITUNG” (Lipska Gazeta Ludowa), organ Komitetu Okręgowego Socjalistycznej Partii Jedności Niemiec (SED) w Lipsku, gazeta, z którą łączą nas redakcja i wzajemnej współpracy, obchodzą 75-lecie.

Wiele też odwagi trzeba było w roku 1917, w samym wrze wojny imperialistycznej, aby głosić publicznie triumf Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, zwycięstwo armii rewolucyjnej Rosji. A miały przyjąć czas jeszcze cięższe, miały spaść na pismo ciosy wieleokrotne sroższe w ponurym roku 1933...

Wiele też odwagi trzeba było w roku 1917, w samym wrze wojny imperialistycznej, aby głosić publicznie triumf Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, zwycięstwo armii rewolucyjnej Rosji. A miały przyjąć czas jeszcze cięższe, miały spaść na pismo ciosy wieleokrotne sroższe w ponurym roku 1933...

Wprawdzie w przemówieniu wygłoszonym w BBC 20 września ambasador Raczynski mówił o tym, że na ziemi francuskiej powstaje nowa armia polska, „garną się już ku nam zbrojne zastępy z Anglii, Francji, Kanady, Australii, Nowej Zelandii, Indii”

(CIĄG DALSZY NA STR. 7)

75 lat „LEIPZIGER VOLKSZEITUNG”

Wychowanie młodzieży w duchu ideałów socjalizmu gwarancją pomyślnej przyszłości narodu

Omówienie przemówienia członka Biura Politycznego, sekretarza KC PZPR tow. JÓZEFA TEJCHMY

go zagadnienia jakim jest wprowadzenie do programów nauczania w szkołach nowego przedmiotu — wychowania obywatelskiego. Mówca zwrócił uwagę, że szkoła winna w całości wykorzystywać wszystkie swoje siły pedagogiczne i każda godzina lekcyjna troszczyć się o wychowanie dobrego obywatela w pełni zaangażowanego w program budownictwa socjalistycznego. Lekcje z zakresu wychowania obywatelskiego posiadają w rozwiązywaniu tego problemu szczególnie doniosłe miejsce. Wykładom tego przedmiotu należy jednak zapewnić podreżniki i pomoce szkolne sprzyjające usuwaniu braków w ideowym wychowaniu młodzieży. Stworzy się wówczas warunki spełnienia przez lekcje wychowania obywatelskiego należyciej funkcji w dziele rozwijania i pogłębiania naszych idei. Dlatego też doskonale cały system pracy szkoły, z wychowania obywatelskiego należy stworzyć dobry przedmiot posiadający dobre nauczyciela i dobry podręcznik co pozwoli usunąć braki w ideowym wychowaniu młodzieży.

Jakie są ogólne problemy wychowawcze? Pierwszy problem związany jest z faktem, że głównym czynnikiem określającym dzisiaj losy młodzieży jest szkoła. Wynika stąd wniosek, że zadaniem pierwszoplanowym jest podniesienie i wyrównanie poziomu szkoły we wszystkich środowiskach. Trudno mówić o spełnieniu elementarnego warunku wychowania tam gdzie na przykład młodzież opuszcza szkołę przed jej ukończeniem. Takie fakty istnieją jeszcze, szczególnie na wsi. Chodzi jednak przede wszystkim o to, by młodzież dokonywała najlepszych wyborów kierunku kształcenia i zawodu, chodzi wręcz o osiągnięcie maksymalnej zgodności kierunków kształcenia z potrzebami społeczno-gospodarczymi. Wówczas młodzież znajdzie w wybranych szkołach i zawodach zadowolenie, co wyzwoli jej aktywność, tworząc postawę życiową.

Józef Tejchma, omówił także niektóre problemy młodzieży wiejskiej i szkolnej, zatrzymując się dłużej na sprawach młodzieży akademickiej. W nowym roku akademickim realizowane być powinny w praktyce m. in. nowe zasady samorządu studenckiego i nowy system stypendialny. Doświadczenie wskazuje, że problemy wychowawcze wykraczają poza uczelnie. Wielkie znaczenie ma na przykład właściwe funkcjonowanie praktyk studenckich i stażów w zakładach pracy. Bardzo często nie docenia się tych spraw. Organizacje partyjne w przemyśle powinny systematycznie analizować przebieg praktyk i stażów, interesować się zgłaszanymi do uczelni ofertami stypendialnymi, dopływać stypendystów do pracy w zakładzie i stawiać przed nimi nowe fachowe zadania, które nie mogą być na początku zbyt trudne, ale tym bardziej nie mogą być zbyt łatwe. Są to problemy praktyczne w swej istocie, ale doniosłe w sensie wychowawczym.

Józef Tejchma rozpoczął swoje przemówienie od wyrażenia wielkiego uznania Komitetowi Wojewódzkiemu PZPR w Krakowie za podjęcie na swoim plenarnym posiedzeniu problemu wychowania młodzieży oraz oświecenia go gruntownie i wszechstronnie. Słusznie też — podkreślił mówca — w materiałach przygotowanych na obrady i podczas dyskusji taka w czasie ich trwania sprzyjające, sprawy wychowawcze nie zostały potraktowane abstrakcyjnie. Wiąże się to ściśle z naszym ustrojem, z naszymi koncepcjami. Także traktowanie problemów wychowawczych może przynieść oczekiwane wyniki w kształtowaniu postaw politycznych wśród młodzieży, sprzyjających dalszemu rozwojowi naszego kraju.

Do ważnych problemów J. Tejchma zaliczył również problem ideowej edukacji młodego pokolenia przez placówki zaspekujące potrzebę, zainteresowania i zamianowania młodzieży w czasie pozaszkolnym i pozapartyjnym. Dotyczy to np. szeregu kółek zainteresowań, w których młodzież pogłębia i poszerza swoje umiejętności. Odnosi się to także do pracy różnych młodzieżowych zespołów artystycznych itp. Wielokrotnie w programach tych ogniw obracają się sprawy i żywy udział w kształtowaniu jednolitego programu wychowawczego daje się odczuć. Brak odpowiednich programów ideowych wychowawczych i kulturalnych. Młodzież w tych placówkach winna znajdować drogę do wartościowej kultury co wcale nie oznacza że nudnej. Dlatego też odpowiednie resorty m. in. takie, jak: Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego winny wykazać większą aktywność w zakresie działalności młodzieży. Jest to nie bezwzględnie konieczne, programy pracy placówek wychowania pozaszkolnego, pozapartyjnego nie spotykają pozycji o niskim poziomie kulturalnym, etycznym i moralnym. Dotyczy to w tym zakresie pomocy młodzieży pracującej w przedsiębiorstwach i w instytucjach. Jest to tym ważniejsze, że kierownictwa administracyjno-gospodarcze i fabryk i zakładów troszczyć się o realizację planów, uzyskiwanie odpowiednich wskaźników ekonomicznych co jest tendencją oczywistą słuszną, ale nie pamiętającą równocześnie, że nasza partia zawsze w historii walczyła o umyślny ludź. Także nie we wszystkich organizacjach partyjnych taka zbieżność tych problemów jest należycie podejmowana.

Wreszcie — nie należy zapominać, że młodzież ma swoje potrzeby, odczuwa przede wszystkim potrzebę zabawy, rozrywki, przygody, wyróżnienia się, współzawodnictwa na różnych polach. Dlatego bardziej należy doceniać działalność w tej dziedzinie, a zwłaszcza rozwój sportu i turystyki.

I wreszcie — nie należy zapominać, że młodzież ma swoje potrzeby, odczuwa przede wszystkim potrzebę zabawy, rozrywki, przygody, wyróżnienia się, współzawodnictwa na różnych polach. Dlatego bardziej należy doceniać działalność w tej dziedzinie, a zwłaszcza rozwój sportu i turystyki.

Organizacje partyjne powinny udzielać szczególnego poparcia nauczycielom, którzy stanowią główną siłę wychowania młodego pokolenia. Należy wykorzystać wszelkie możliwości poprawy warunków pracy nauczyciela, pracy, która jeżeli ma dać dobre owoce, wymaga stałego napicia twórczych sił.

Jest także rzeczą słuszną, by członkowie partii wykazywali większą troskę o wychowanie własnych dzieci. Wielką szkoda własnym dzieciom i sprawie wychowania wyrażają ci rodzice, którzy przejawiają fałszywą troskę o swoje dzieci, którzy gotowi są dać im zbyt wiele wygód, a mało żądać. Oto na przykład niektórzy rodzice starali się o zwolnienie studentów z praktyk robotniczych bez istotnych ku temu podstaw.

Na zakończenie Józef Tejchma stwierdził, że wychowanie młodego pokolenia w duchu ideałów socjalizmu jest gwarancją pomyślnej przyszłości narodu polskiego. Wyraził on przekonanie, że w walnym wkład w realizację tego dzieła wniesie krakowska wojewódzka organizacja partyjna. Stanowiąc to będzie jej udział w zabezpieczeniu środków i możliwości dalszego rozwoju Polski, Polski silnej, Polskiej nowoczesnej, Polskiej socjalistycznej. Podkreślając najwyższą rangę tego zagadnienia Józef Tejchma złożył krakowskiemu działaczkom partyjnym, gospodarzom i społecznym życzenia jak najlepszych sukcesów w urzeczywistnianiu i realizacji tego zadania.

Ustosunkowując się do niektórych głosów i pytań w dyskusji Józef Tejchma podkreślił że niezależnie od rozwiązywania spraw związanych z procesem kształtowania zaangażowanych i ideowo politycznych postaw młodzieży przez instancje terenowe również zajmuje się nimi Komitet Centralny naszej Partii, szczególnie zaś działająca przy KC komisja do spraw młodzieży. Przedmiot jej zainteresowania i dyskusji stanowi wiele spraw, które posiadają znaczenie w dziele kształtowania socjalistycznego oblicza naszej młodzieży. Wyraża się to m. in. w podjętych przygotowaniach dla dokonania analizy zasięgu oddziaływania na młodzież takich środków masowego przekazu jak prasa, radio i telewizja. Mówca podkreślił, że szczególnie telewizja posiada decydujące znaczenie w kształtowaniu umyślności młodzieży. O randze jaką się przykłada do tego środka masowego przekazu m. in. w dziele wychowawczym oddziaływania na społeczeństwo świadczy np. fakt, że niektórzy naukowcy na świecie nie wahał się powiedzieć, iż obecne pokolenie jest „pokoleniem telewizyjnym”. Stąd też niezależnie od środków technicznych i sposobu przekazywania programów telewizja dysponować musi odpowiednim zasobem materiałów o wysokiej wartości wychowawczej. Chodził przy tym o to, aby były to również materiały atrakcyjne, posiadające równocześnie odpowiedni ładunek ideologiczny.

Mówi o młodzieży — oświadczył J. Tejchma — a jest to pojęcie szersze. Należy więc ustalić pewne zadania, które dotyczą całej młodzieży, oraz problemy, które muszą być rozpatrywane odrębnie dla poszczególnych jej środowisk.

Przewodniczący Zarządu Okręgowego ZBoWiD — ZENON GRELA przedstawił aktualne kierunki prac związku.

Młode pokolenie chłonne jest wiedzy o historii naszych walk, postawach bohaterstwa. Trzeba zatem sięgać do przykładów, których nam nie brakuje, ukazywać ciągłość historycznego rozwoju naszego narodu, czerpać z bogatego dorobku działalności PPR — organizatorów walki o wyzwolenie narodowe i społeczne. Mając zaś bogatą przeszłość należy dokumentować historyczne prawdy, dlatego warto zastanowić się nad postulatami konieczności inspirowania przez wyższe uczelnie tematów prac magisterskich o polskich tradycjach narodowych.

Dlatego POP i ich egzekutywy tak rzadko i raczej niechętnie zajmowały się zagadnieniami pracy z młodzieżą? Nad tak postawionym pytaniem zastanawiał się i sekretarz KD PZPR Zwierzyniec WACŁAW PITULA.

Z reguły całość pracy POP, jej pomocy dla młodzieży sprowadzono co najwyżej do

Za wychowanie młodego pokolenia odpowiedzialne jest całe społeczeństwo

Skrót przemówienia sekretarza KW PZPR tow. KAZIMIERZA BARWACZA

obywatelskich. Często nawet ci z rodziców, którzy cieszą się w zakładzie pracy, w swoim środowisku opinią społecznika, dobrego członka Partii, zadowolonego z roli wychowawców swoich dzieci, i sprawa ta na ogół uchodzi uwagi organizacji partyjnych. Niezmiernie rzadko zdarza się, iż to zwykłe już w drastycznych przypadkach, by organizacje partyjne oceniały, jak członkowie partii wywiązują się ze swych obowiązków rodzicielskich.

Nieobliczalne, niewymierne wrecz szkody przynosi brak jednolitych celami, kierunkami i treściami wychowania w szkole i w domu rodzinnym. Brak zgodności słów i czynów, dwulicność rodziców w ocenie zjawisk i ludzi, zły przykład osobisty z ich strony, wywołuje w umyśle dziecka ujemne refleksje, rodzi rozterkę i nieradko prowadzi do cynizmu, zakłamania i bezdeowości.

Fakt, że procesu wychowania nie realizujemy w ideologicznej próżni, zmusza nas do szczególnej uwagi w stosunku do różnych, własnie przeciwnych ideologicznie, koncepcji wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży. Obserwujemy pojawienie się takich opinii głównie — ale nie jedynie — w środowisku wyższych uczelni. W związku z tym zjawiskiem trzeba przypomnieć, że funkcja współczesnej szkoły wyższej polega nie tylko na właściwym przygotowaniu merytorycznym, to znaczy na przygotowaniu do zawodu, lecz także na ukształtowaniu aktywnego zaangażowanego stosunku wychowanka — absolwenta, do przemian ustrojowych zachodzących w życiu kraju. Uczeń posiada obowiązek kształtowania u swych wychowawców postawy, łączącej uczucia patriotyczne z przekonaniami międzynarodystycznymi, powinna budzić w nich wrażliwość na krzywdę, kształtować szacunek do pracy oraz troskę o mienie społeczne i społeczne formy życia.

Dzisiejsze plenarne posiedzenie Komitetu Wojewódzkiego PZPR poświęcamy omówieniu ważnego, a obecnie szczególnie aktualnego problemu, jakim są zadania instancji i organizacji partyjnych w pracy wychowawczej wśród dzieci i młodzieży.

W toku obecnych obrad pragniemy rozważyć go na znacznie szerszej płaszczyźnie, wychodząc z założenia, że sprawą główną jest w tym przypadku tworzenie, rozwijanie i umacnianie jednolitego frontu wychowawczego, a więc — węższemu spójnego i zorganizowanego, a tym samym skutecznego działania wszystkich ogniw i organizacji zajmujących się pracą wśród młodzieży.

Z tych przesłanek wychodząc powinniśmy oprzeć działalność wszystkich ogniw frontu wychowawczego, przede wszystkim zaś współdziałanie szkoły i domu, jako ogniw o powołaniu naszych wychowawców, do podjęcia jasno określonych, podstawowych celach wychowawczych. Socjalistyczna szkoła i dom rodzinny powinny wychowywać dzieci i młodzież w przekonaniu, że praca jest głównym obowiązkiem człowieka i stosunek do pracy stanowi zasadnicze kryterium oceny postawy każdego z ludzi. Takie myślenie powinno kształtować moralną orientację w przyjmowaniu zasady regulującej podział dóbr w naszym społeczeństwie brzmiącej — „od każdego według jego zdolności, każdemu według jego pracy”.

W tej sytuacji nie wystarczy tylko troska o rozwój szeregów partyjnych w środowisku nauczycieli. W naszym województwie członkowie partii stanowią 36 proc. ogólnego stanu kadry nauczycielskiej. A mimo to stwierdzamy istnienie niedostatecznych efektów pracy ideowo-wychowawczej w wielu szkołach.

W środowisku młodzieży wiejskiej POP powinny przede wszystkim dążyć do rozbudzenia inicjatywy i aktywności społecznej młodzieży. Spośród wielu inicjatyw młodzież inspirowanych przez ZMW i inne organizacje działające na wsi, popierać należy w pierwszym rzędzie te, które służą podnoszeniu wiedzy i kwalifikacji zawodowych, dźwigni postępu rolnego, kulturalnego i społecznego wsi, warunków unowocześnienia technicznego i organizacyjnego wiejskiego gospodarstwa.

Wieloletni wiekiem i doświadczeniem staniowiącym nad połowę naszego społeczeństwa. Przypomnieć warto, że młodzież urodzona i wychowana w Polsce Ludowej nie poznała innego ustroju. Nie są znane obecnym pokoleniom młodzieży takie zjawiska społeczne jak głód, bezrobocie i niepewność jutra, jakie były udziałem jej poprzedników. Nie znają one również odczuć gorzkiej klęski i poniżenia, skutków ślepego bestialstwa jakie przeżywał nasz naród w okresie wojny i okupacji. Wybór między kapitalizmem a socjalizmem, wybór drogi rozwoju naszej Ojczyzny dokonany został wtedy, kiedy tych młodych ludzi nie było jeszcze na świecie. Ale przecież i przed nimi stał problem wyboru drogi życiowej. Zdawać sobie musimy sprawę i z tego, że na młodzież oddziaływać nie tylko czynniki socjalistyczne, ale że jest ona przedmiotem nacisku ze strony sił wstecznych, reakcyjnych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Wieloletni wiekiem i doświadczeniem staniowiącym nad połowę naszego społeczeństwa. Przypomnieć warto, że młodzież urodzona i wychowana w Polsce Ludowej nie poznała innego ustroju. Nie są znane obecnym pokoleniom młodzieży takie zjawiska społeczne jak głód, bezrobocie i niepewność jutra, jakie były udziałem jej poprzedników. Nie znają one również odczuć gorzkiej klęski i poniżenia, skutków ślepego bestialstwa jakie przeżywał nasz naród w okresie wojny i okupacji. Wybór między kapitalizmem a socjalizmem, wybór drogi rozwoju naszej Ojczyzny dokonany został wtedy, kiedy tych młodych ludzi nie było jeszcze na świecie. Ale przecież i przed nimi stał problem wyboru drogi życiowej. Zdawać sobie musimy sprawę i z tego, że na młodzież oddziaływać nie tylko czynniki socjalistyczne, ale że jest ona przedmiotem nacisku ze strony sił wstecznych, reakcyjnych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Wieloletni wiekiem i doświadczeniem staniowiącym nad połowę naszego społeczeństwa. Przypomnieć warto, że młodzież urodzona i wychowana w Polsce Ludowej nie poznała innego ustroju. Nie są znane obecnym pokoleniom młodzieży takie zjawiska społeczne jak głód, bezrobocie i niepewność jutra, jakie były udziałem jej poprzedników. Nie znają one również odczuć gorzkiej klęski i poniżenia, skutków ślepego bestialstwa jakie przeżywał nasz naród w okresie wojny i okupacji. Wybór między kapitalizmem a socjalizmem, wybór drogi rozwoju naszej Ojczyzny dokonany został wtedy, kiedy tych młodych ludzi nie było jeszcze na świecie. Ale przecież i przed nimi stał problem wyboru drogi życiowej. Zdawać sobie musimy sprawę i z tego, że na młodzież oddziaływać nie tylko czynniki socjalistyczne, ale że jest ona przedmiotem nacisku ze strony sił wstecznych, reakcyjnych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Wieloletni wiekiem i doświadczeniem staniowiącym nad połowę naszego społeczeństwa. Przypomnieć warto, że młodzież urodzona i wychowana w Polsce Ludowej nie poznała innego ustroju. Nie są znane obecnym pokoleniom młodzieży takie zjawiska społeczne jak głód, bezrobocie i niepewność jutra, jakie były udziałem jej poprzedników. Nie znają one również odczuć gorzkiej klęski i poniżenia, skutków ślepego bestialstwa jakie przeżywał nasz naród w okresie wojny i okupacji. Wybór między kapitalizmem a socjalizmem, wybór drogi rozwoju naszej Ojczyzny dokonany został wtedy, kiedy tych młodych ludzi nie było jeszcze na świecie. Ale przecież i przed nimi stał problem wyboru drogi życiowej. Zdawać sobie musimy sprawę i z tego, że na młodzież oddziaływać nie tylko czynniki socjalistyczne, ale że jest ona przedmiotem nacisku ze strony sił wstecznych, reakcyjnych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

PLENUM KW PZPR

(CIĄG DALSZY ZE STR. 1)

wym więc zagadnieniem jest dla ZMS w tych zakładach umyślnie dotarcie do tej młodzieży, szczególnie zaś do przybyłych ze środowiska wiejskiego. Takie przykłady umyślniejszej pracy obserwujemy w organizacji młodzieżowej „Fabloku”, PZS „Chelmek”. Młodzież podejmuje wiele inicjatyw, w realizowaniu których trzeba jej pomagać. Za sprawą młodych utworzonych punkt konsultacyjnych Politechniki Krakowskiej, obecnie czyni się starania o utworzenie podobnego punktu WSE.

Wśród ogólnej ilości brygad pracy socjalistycznej, 314 to brygady ZMS. Niezrozumiałe w tej sytuacji staje się patrznie przez niektóre organizacje partyjne (szczególnie w środowisku wiejskim) na młodzież jako „materiał” jeszcze niedojrzały. W świetle tych faktów rzeczywistość ma się inaczej.

Kontynuacja — tych myśli — były liczby przytoczone przez przewodniczącego Za-

Przewodniczący Zarządu Okręgowego ZBoWiD — ZENON GRELA przedstawił aktualne kierunki prac związku.

Młode pokolenie chłonne jest wiedzy o historii naszych walk, postawach bohaterstwa. Trzeba zatem sięgać do przykładów, których nam nie brakuje, ukazywać ciągłość historycznego rozwoju naszego narodu, czerpać z bogatego dorobku działalności PPR — organizatorów walki o wyzwolenie narodowe i społeczne. Mając zaś bogatą przeszłość należy dokumentować historyczne prawdy, dlatego warto zastanowić się nad postulatami konieczności inspirowania przez wyższe uczelnie tematów prac magisterskich o polskich tradycjach narodowych.

Dlatego POP i ich egzekutywy tak rzadko i raczej niechętnie zajmowały się zagadnieniami pracy z młodzieżą? Nad tak postawionym pytaniem zastanawiał się i sekretarz KD PZPR Zwierzyniec WACŁAW PITULA.

Z reguły całość pracy POP, jej pomocy dla młodzieży sprowadzono co najwyżej do

tego — jak zorganizować herbatkę, i czy pomóc w wynajęciu autobusu na wycieczkę dla młodzieży.

W dzienicy Zwierzyniec nie czekając na dyrektywy, młodzież została wciągnięta do pracy i z powodzeniem realizując wiele trudnych stawianych przed nią zadań.

Ogniwem społecznego wychowania jest przebudowa mentalności części społeczeństwa wykazującej niekiedy daleko idącą złośliwość wobec Zachodu. Tymczasem, mamy w wielu dziedzinach znacznie większe osiągnięcia. Nasza historia i nasz dorobek powinny upoważniać nas do wyzbycia się wszelkich kompleksów niższości.

Zawężając niejako ten problem do granic jednego zakładu pracy, kontynuował myśli przewodnika w aspekcie adaptacji społeczno-zawodowej młodzieży, przewodniczący Zarządu Fabrycznego, ZMS Huty im. Lenina ROMAN BRAGIEL.

53 proc. przyjmowanych do pracy w Hucie im. Lenina to

tego — jak zorganizować herbatkę, i czy pomóc w wynajęciu autobusu na wycieczkę dla młodzieży.

W dzienicy Zwierzyniec nie czekając na dyrektywy, młodzież została wciągnięta do pracy i z powodzeniem realizując wiele trudnych stawianych przed nią zadań.

Ogniwem społecznego wychowania jest przebudowa mentalności części społeczeństwa wykazującej niekiedy daleko idącą złośliwość wobec Zachodu. Tymczasem, mamy w wielu dziedzinach znacznie większe osiągnięcia. Nasza historia i nasz dorobek powinny upoważniać nas do wyzbycia się wszelkich kompleksów niższości.

Zawężając niejako ten problem do granic jednego zakładu pracy, kontynuował myśli przewodnika w aspekcie adaptacji społeczno-zawodowej młodzieży, przewodniczący Zarządu Fabrycznego, ZMS Huty im. Lenina ROMAN BRAGIEL.

53 proc. przyjmowanych do pracy w Hucie im. Lenina to

(CIĄG DALSZY NA STR. 7)

ROK 2000

Urbanisci i architekci ze słynnym Le Corbusierem na czele przedstawiali już wielokrotnie wizje miast przyszłości, w których ruch drogowy przeniesiony zostanie na dachy szeregowe stawianych budynków. Projektów takich nikt dotychczas nie traścił w rzeczywistości na serio, a tym bardziej nie próbował realizować. Obecnie jednak pojawiają się głosy wśród angielskich specjalistów, że należy przeprowadzić studia porównawcze nad ewentualnym takim właśnie rozwiązaniem miejskiego ruchu drogowego.

I to nie w najbliższej przyszłości, ale już dziś.

Sprawa wybudowania przy okazji dyskusji nad budową nowoczesnej sieci dróg przelotowych w Londynie, co jest zadaniem równie pilnym jak i trudnym ze względu na starą, ciasną zabudowę miasta. Bilans przeprowadzony na planach wykazał, jak ogromną trzeba zapłacić za to cenę: proponowany schemat sieci drogowej wymaga skłuszenia ponad 70 tys. domów. W takiej sytuacji każdy, nawet

AUTO-STRADY na dachu

najbardziej nierealny inny projekt łatwo znajduje zwolenników. Entuzjastami dróg na dachach twierdzą przy tym, że ich projekty nie jest wcale taki nierealny i że mieści się on w granicach ekonomicznej i społecznej opłacalności. Nie ma, przede wszystkim, żadnych technicznych problemów, wymagających jakichś nowych, szczególnych rozwiązań.

Może to się wydać dziwne, ale obciążenie eksploatacyjne podłogi w mieszkaniach, obliczone przez architektów na 150 kg/m² jest zupełnie wystarczające dla udźwignięcia 10-tonowych ciężarówek. Z niewielkimi więc modyfikacjami można adoptować dla górnego ruchu drogowego również istniejące już budynki. W przypadku zwartej zabudowy dwa kierunki nowej arterii przelotowej mogłyby przebiegać po prostu górą wzdłuż starej ulicy. Nie jest to podobno wiele trudniejsze konstrukcyjnie, niż budowane w niektórych miastach estakady dla szybkiego ruchu samochodowego nad starymi ulicami.

Poza uratowaniem starej zabudowy od zburzenia, zwolennicy tej koncepcji widzą wiele jeszcze dalszych korzyści. Jest nią np. oddanie wладztwo pieszych przestrzeni ziemskiej między donami, likwidacja jednopozostawionych skrzyżowań ruchu, oszczędność miejsca. Wątpliwość nasuwa się tylko jedna — hałas w mieszkaniach podobny chyba jak pod mostem kolejowym.

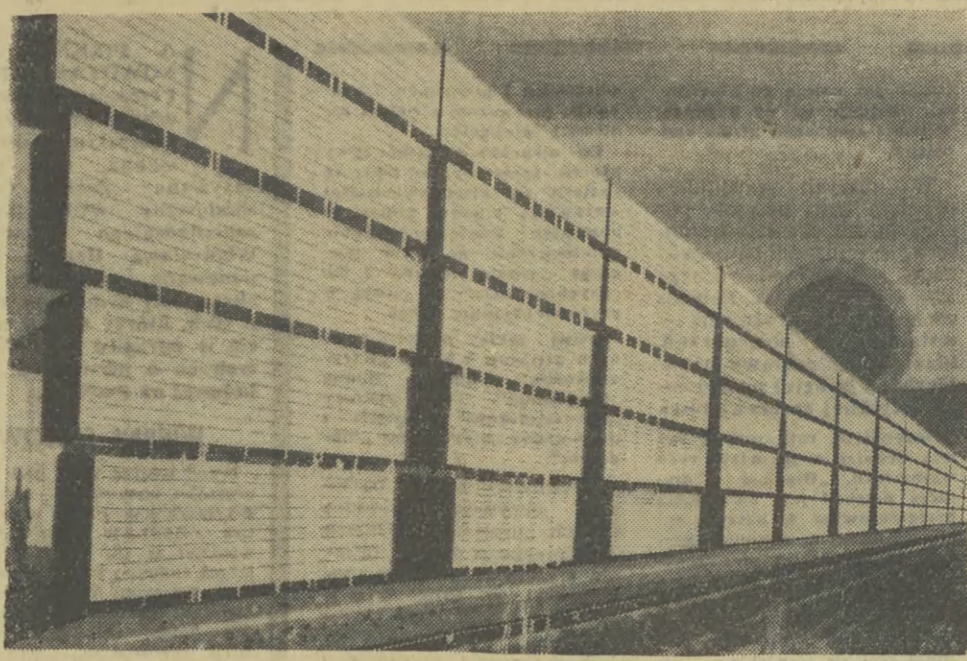
Specjaliści twierdzą wprawdzie, że można będzie stosować izolację dźwiękową, najwyższe piętra przeznaczyć na garaże i magazyny, że można będzie ten hałas zmniejszyć poniżej normalnego poziomu miejskiego. Kto jednak w nowym budownictwie słyszy obecnie jak gołębie tupią po dachu — nie uwierzy, iż ciężarówka zachowa się ciszej.

Prześlą w tym względzie zanikanie do zera, każdy bowiem będzie mógł się kłopotów, związanych z techniczną obsługą samochodu. Prawdziwą karierę zrobią więc taksówki. Nie będą to jednak taksówki tradycyjne. Powstanie podziemne „parkingi liniowe”, administrowane przez władzę miejską. Łącząc szerepionych ze sobą elektromagnetycznie samochodów będzie się wolno przesuwają w stronę platformy wyjściowej w tempie automatycznie zsynchronizowanym z aktualnym zapotrzebowaniem na taksówkę. Z chwila gdy użytkownik wprowadzi swoją kartę kredytową (sporządzoną z magnetyzowanego tworzywa sztucznego) do otworu kasy stałej, drzwi taksówki otworzą się same. Kiedy zaś zasiadnie w jej wnętrzu, wystarczy nacisnąć ciekawości, aby wyswobodzić samochód z taksy.

Jeżeli użytkownik taksówki będzie chciał przejechać określoną trasę arteriami miasta, będzie musiał włączyć się w system prowadzenia automatycznego, podając przez mikrofon do elektronicznej maszyny liczącej w centrali adres, pod który zamierza się udać. Po przybyciu na miejsce zaparkuje taksówkę przy wlocie najbliższego „parkingu liniowego”. Wysokość ostającej opłaty za niernomowaną z opłat jazdy taksówką ustala automatyczny kalkulator centralny, utrzymujący z każdą taksówką kontakt radiowy.

Czy tak będzie to rzeczywistość wyglądała na przełomie stuleci? Ano, kto wie — to zobaczymy.

WITOLD SZOLGINIA

Prawdę mówiąc, w głowie się zaczyna macić, kiedy człowiek czyta, jak to się będzie jeździć, mieszkać i co to się będzie jeść w roku 2000. Wizja, którą roztaczają przed nami urbanisci, nawlassem mówiąc, więcej niż prawdopodobna, jest chyba w równym miarze dziełem fantazji architektów, jak i nowych możliwości materiałowych. Przemysł, chemia, jest stymulatorem nowych, odważnych rozwiązań w budownictwie. Już dziś tworzywa sztuczne, choć jeszcze czasem droższe od materiałów tradycyjnych, wypierają te ostatnie — jako trwalsze, lżejsze, estetyczniejsze

Domy z „piany” i plastyków

Będzie to konsekwencja plastycznej eksplozji. Jak twierdzą holenderscy futurologowie, rok 1985 będzie dla chemii rokiem przełomowym. Skończy się era stali, a rozpocznie panowanie tworzyw sztucznych. Niejako premierowe, wykonane z łańcucha z plastyków, konstrukcje mamy już za sobą.

Wymyślny choćby dla przykładu ośrodek lotów kosmicznych w Houston czy poszukiwane domki campingowe fińskiego architekta Suuronena. Mają one niecodzienny kształt latających talerzy, a montuje je się ze szkła poliestrowego, poluretanu i akrylu.

Podobna w technologii, choć bardziej ekstrawagancka, jest konstrukcja domu narciarskiego przeznaczona do montowania na zboczach gór. Jej autorem jest francuski architekt Grandy.

Niebywała kariera rysuje się przed pianką usianową. Jej możliwości zaadaptowano na raz pierwszy rok temu przez student architektury Uniwersytetu Yale. Użyty z gumowego płótna i napełniony powietrzem balon o kubaturze kilkudziesięciu metrów sześciennych wspomniany akademicy pokrył warstwą takiej pianki. Kiedy śledniczymi narzędziami zaczęli ściągać, wycieli drzwi, okna i ukształtowali całość w niecodzienny pokój mieszkalny. Po siedmiu godzinach pianka uretanowa twardnieje tak, że pod względem wytrzymałości nie ustępuje betonom. A jest przy tym doskonałym „pochlaniającym” dźwięków.

Nierdzewne rury, „stalowe” dywany

Korozyja jest procesem, który spędza sen z powiek dziesiątkom tysięcy świątelników na całym świecie. Owocem ich pracy są mniej lub bardziej udane farby, pokrywy, emulsje, które tylko opóźniają proces „nadgryzania” metalu. Dobrze i to, bo straty powodowane korozyją sięgają rokrocznie astronomicznych sum.

I w tym przypadku wyjście z sytuacji otworzyła chemia. Rury z tworzyw sztucznych zastąpią całkowicie żelazo i stal. Na instalacje wodno-kanalizacyjne bardzo dobre na-

dują się prefabrykatory winylowe. Rury gazociągowe z polichloru winitu czy polietylenu (twardego) stosuje się już dziś w wielu krajach. W Polsce Eksperymentalne Instalacje wykonane w Warszawie, Krakowie i Gorlicach zdążyły pomyślnie egzamin.

DOM z łańcucha polimerów

landli ułożono np. ponad 4,5 tys. kilometrów gazociągów z plastiku; kilkaset kilometrów takich gazociągów podbudowano także w NRD.

Pierwsze zaś kroki w tej „plastkowej gazyfikacji” postawiono też, jak wiadomo, w

British Petroleum Company urządziła ostatnio w Londynie degustację szynki — ze świnia tuczonej prosiakiem białkowym, wyprodukowanym z ropy naftowej. Przygotowania do produkcji nowego rodzaju paszy tręściwej są w pełnym toku i w roku 1971 zakończona zostanie budowa dwóch wytwórni. Jedną z nich, o zdolności produkcyjnej 17 tys. ton proteiny rocznie, stanowią rafinerii Laveza w pld. Francji, druga, mniejsza, na 4 tys. ton rocznie — przy rafinerii ropy w Grangemouth w Szkocji.

Na pomysł jeszcze jednego zastosowania ropy — i to w najmniej spodziewanej dziedzinie — kierownik biura studiów firmy BP Alfred Champagnat wpadł właściwie przypadkiem. Prowadził doświadczalnie nad sposobami oczyszczenia oleju silnikowego z parafiny. Do paliwa, wzbogaconego solami mineralnymi, tlenem i azotem, dodał drożdży, które korzystają z oleju, jako pożywkę...

Eksperyment przyniósł nieoczekiwany rezultat. Okazało się mianowicie, że lisz mikroorganizmów podjadała się o cztery godziny. Wówczas Champagnat, oddając oleju silnikowego do drożdży i otrzymał w wyniku beztlenowy koncentrat białko-żółtej. Analiza wykazała, że składa się on z wysoko wartościowego białka...

Paszy się na łacie wagi 500 kg wyciąga z paszy w ciągu doby pół kilograma białka. Natomiast 100 kg mikroorganizmów posianych na pożywkę z oleju silnikowego produkuje w ciągu 24 godzin 1750 kg cennego białka, czyli 3500 razy więcej...

Po odkryciu nowych możliwości firma BP przeprowadziła szeroko zakrojone badania testowe. Tak np. na jej zlecenie w holenderskim Instytucie żywienia i poszukiwania środków żywnościowych w Zeist przydzielano dla 50 tys. kur paszy tręściwej z maki sojowej zastąpionej w dwóch trzecich białkiem wyprodukowanym z ropy naftowej. W Instytucie badań produktów biochemicznych w Wageningen przeprowadzono podobne doświadczenia w tuczach świn.

Zarówno w odniesieniu do drobitki, jak i nierozgryzanej użytkano pożytkowe wyniki: ptactwo i zwierzęta przeszły ropną kurację bez szwanku, wykazując przyrosty wagi nie mniejsze niż na paszy sojowej. Wyniki tych doświadczeń skłoniły koncern BP do rozpoczęcia przygotowań do podjęcia produkcji nowej paszy na skalę masową.

Jak dotąd panuje opinia, że proteiny z ropy stosowane być mogą tylko w formie domieszki do innych pasz tręściwych. Ale na dalszą drogę wynalazca nowego produktu, Champagnat, przewiduje, że przez dodatek substancji aromatycznych uda mu się doprowadzić do takiego uzależnienia paszy z ropy, że będzie ona mogła całkowicie zastąpić mąkę sojową, a być może — znajdzie również zastosowanie w produkcji mleka w proszku.

Komunikacja miejska za lat 30

Specjaliści w dziedzinie komunikacji miejskiej dawno już ustalili, że większość odległości, jakie na terenie miasta pokonują jego mieszkańcy, wynosi od dwóch kilometrów wzwyż. Jednakże mieszkaniec miasta, poruszając się pieszo, nigdy nie będzie zbyt skłonny iść tak daleko. Jego — nazwijmy to tak — „próg rezygnacji” będzie również w przyszłości wynosić, podobnie jak dziś, około czterystu metrów. W związku z tym urbanisci-futurologowie przypuszczają, że w owej przyszłości, w miarę, jak tego będzie wymagało zagęszczenie ruchu miejskiego, powstaną w miastach rozmaite systemy „pomocy dla ruchu pieszego” — nawet w odniesieniu do bardzo niewielkich odległości.

Będą to „transportery dla ludzi” — ruchome chodniki tasmowe o wysokiej przepustowości, poruszające się z prędkością od dziesięciu do szesnastu kilometrów na godzinę i mogące przetranszować

dziesięciu pasażerów na sekundę, czyli 36.000 pasażerów na godzinę. Każda taka uliczna tasma komunikacyjna pozwoli przesunąć chodnikom na zaszczerdzenie sześciu minut na każdym przebywym kilometrze.

Koszt jednego pasażero-kilometra przy tym systemie komunikacyjnym — jak się oblicza — od dziesięciu do dwudziestu razy niższy niż przy jakimkolwiek innym środku transportu miejskiego. Jak przypuszczają fachowcy, być może w owych ruchomych chodnikach uda się całkowicie usunąć tarcie — przez umieszczenie ich tasm noszących na cienkiej warstwie sprężonego powietrza. W takim wypadku przy różnic poziomu niewiele przekraczającej jeden metr na kilometr trasy, będzie można przetranszować 3.000 ludzi bez użycia jakiegokolwiek siły napędowej, bowiem do uruchomienia tasm wystarczy sam tylko własny ciężar ładunku.

No, a czy w miastach przyszłości będzie wykorzystywano na podziemną szybka kolejkę miejską, czyli metro? Otóż fachowcy twierdzą, że metro takie, jakie znamy dziś, pozostanie w użyciu jedynie w miastach leżących poniżej pięciu milionów mieszkańców — w odniesieniu do odległości od dwóch do piętnastu kilometrów. Metro jest bowiem w wielu względach niedogodne. Oto jeżeli jego przystanki są rozmieszczone zbyt blisko siebie (na przykład co pięćset metrów), wówczas pociągi metra poruszają się zbyt wolno. Jeżeli zaś są zbyt oddalone od siebie (co

dwa kilometry), wtedy pasażerowie muszą traścić za dużo czasu na dojeżdżenie do najbliższego przystanku. Wiadomo również, że nawet w godzinach szczytu, kiedy w ruchu znajduje się największe pociągów metra, osiemdziesiąt sześć procent przestrzeni tuneli metra pozostaje nie wykorzystanymi.

Inżynierowie-futurologowie uważają, że dobrym rozwiązaniem podziemnej miejskiej komunikacji przyszłości byłoby „metro ciągłe” — jeden nie kończący się wagon, mieszczący w sobie dziesięciokrotnie więcej pasażerów, niż pociąg metra kursujący obecnie. Kładziony on w tunel bez przerywań, nie zatrzymując się z przelotą prędkością — czterdziestu kilometrów na godzinę. Na peronach przystanków, dzięki szeregowi rurowych chodników ruchomych, pasażerowie byłiby wprawieni w taką prędkość, która umożliwiłaby im wsiadanie do wagonu w ruchu bez ich naruszenia na jakiegokolwiek niebezpieczeństwo.

Zdaniem inżynierów-futurologów, na przełomie dwudziestego i dwudziestego pierwszego stulecia jeszcze około 30 proc. samochodów wyposażonych będzie w tradycyjne silniki spalinowe, ale będą one już skazane na „naturalne wymarcie”. W nowych pojazdach o silnikach elektrycznych mechanizm napędowy będzie stanowić zaledwie jedną dziesiątą ogólnej masy pojazdu. Karoserie o liniach wydłużonej przejdą do historii, a samochód otrzyma kształt zbliżony do świętego stołka, przez co uzyska znaczenie większą niż dotychczas „pakowalność” ulicy.

Rama z tworzywa sztucznego, lekka, a zarazem mocna i odporna, krawędzie karoserii nieostre, żadnych zbędnych wypukłości, brak wszelkich metalowych okuć. Baterie elektryczne dostarczają mocy osmiokrotnie większej, niż bateria modeli dziś eksperymentalnie wypróbowanych. Naładownictwo tych baterii zabierze na stacji obsługi tyle czasu, ile dzisiaj uzupełnienie paliwa w baku.

Prędkość roboczą takiego elektrycznego samochodu przyspieszy na ulicach miasta sa-ucując się dziś już na 50 km/godz. mimo bezkolizyjnych skrzyżowań i braku czerwonych świateł. Skromnie — ale bezdusznie — to rzeczywiście przedkobi, której można ufać, wykonując terminowe obowiązki planując zajęcia i rozrywki.

Futurologowie twierdzą, że w przyszłości ludzie zaczną unikać tytułową własności samochodu.

Gdy łamie w krzyżu... czyli o dyskopatii

Nasza polska jesień jest na ogół pogodna, bywa jednak, że obfituje w sloty i szarugi. Wtedy właśnie odzywają się liczne dolegliwości, o których zapomnieliśmy, wygrzewając się w promieniach letniego słońca. Wśród nich bole, postrzały i wszelkie łamania w krzyżach wysuwają się na pierwszy plan.

Przyczyna tych dolegliwości jest różnorożna, np. przebyte urazy kręgosłupa, choroby rdzenia kręgowego, stawów biodrowych, kości miednicy, chorobą góścowa oraz schorzenia narządów jamy brzusznej, leżących w obrębie miednicy. Najczęściej jest to jednak dyskropatia lędźwiowego odcinka kręgosłupa.

Aby lepiej zrozumieć istotę tego schorzenia przyjrzyjmy się w najogólniejszym zarysach budowie kręgosłupa. Składa się on z 33 lub 34 kostnych kręgów leżących jeden na drugim. Łuki tych kręgów tworzą kanał, w którym znajduje się rdzeń kręgowy. Pomiędzy poszczególnymi kręgami wychodzą z rdzenia kręgowego korzonki nerwowe, które przez swoje dalsze gałęzie unerwiają odpowiednie odcinki ciała. Tymi drogami nerwowy wędrują impulsy z centralnego układu nerwowego oraz odbierane bodźce przesyłane są do mózgu.

Pomiędzy poszczególnymi kręgami znajdują się w kręgosłupie tarcze międzykręgowe popularnie zwane dyskami. Spełniają one zasadniczą rolę w ruchomości kręgosłupa oraz amortyzują jego wstrząsy. Zmiany w dysku są przyczyną wspomnianej już dyskopatii.

Zmiany te mogą być spowodowane przebytymi urazami kręgosłupa, nawet takimi, o których się dawno zapomniało, chorobami, starzeniem się samych tarcz międzykręgowych oraz wadami wrodzonymi kręgosłupa.

W okresie, kiedy zaczynają się zmiany w strukturze tarcz międzykręgowych, chorzy odczuwają przejściowe bóle w okolicy krzyżowej. Natomiast przesunięcie się dysku i ucisk na korzonki nerwowe powoduje nagły, bardzo silny ból oraz usztywnienie kręgosłupa przez napięcie mięśni. Chorzy chodzą jak skrzywiona, jakby „półknieł kij”, a każda próba zgięcia lub skrzywienia tułowia jest niesłychanie bolesna. Objawy te znane są jako postrzał lub lumbago. Jeżeli uciski zostały nerw kulszowy, po jednej lub po obu stronach, ból promieniuje do pośladka, uda i podudzia zgodnie z przebiegiem nerwu. Towarzyszy temu zazwyczaj drętwienie chorej nogi, uczucie napięcia i jakby skrócenia ścięgien. Te dolegliwości znane są jako rwa kulszowa.

Gwałtowne dźwignięcie, naziębnienie okolicy krzyżowej jest często przyczyną pierwszych objawów choroby lub zaostření już istniejących zmian. Stąd w zapobieganiu dyskropatii bardzo ważną rzeczą jest unikanie zbyt długich kąpieli w zimnej wodzie, spania na wilgotnej ziemi; przestrzegać należy zmian mokrego kostiumu po kąpieli nawet w upalny dzień. W okresie chłódów pamiętać trzeba o noszeniu ciepłej bielizny.

Jeżeli idzie o leczenie, to, w zależności od stopnia zaawansowania schorzenia, stosuje się różne metody. W początkowym okresie choroby podaje się leki przeciwbólowe, przeciwzapalne, zmniejszające napięcie mięśniowe, uspokajające, prowadzi się leczenie fizykoterapeutyczne — naświetlania lampą kwarcową, diatermią krótkofalową, ultradźwiękami, stosuje się prądy diadynamiczne. Pod opieką specjalisty wykonuje się także leczniczą gimnastykę kręgosłupa. Czasem dobry efekt uzyskuje się po zastosowaniu krótkotrwałego, obarczającego wyciągu kręgosłupa.

Jeżeli leczenie takie nie przynosi poprawy w czasie około 6 tygodni, pozostaje jeszcze zabieg chirurgiczny, polegający na usunięciu wypiękniętej tarczy. Zabieg ten daje z reguły dobre wyniki, a nawrót dolegliwości występuje zaledwie u 5 proc. operowanych.

DR DANUTA BOBROWSKA

BIAŁKO z ropy naftowej

kuję w ciągu 24 godzin 1750 kg cennego białka, czyli 3500 razy więcej...

Po odkryciu nowych możliwości firma BP przeprowadziła szeroko zakrojone badania testowe. Tak np. na jej zlecenie w holenderskim Instytucie żywienia i poszukiwania środków żywnościowych w Zeist przydzielano dla 50 tys. kur paszy tręściwej z maki sojowej zastąpionej w dwóch trzecich białkiem wyprodukowanym z ropy naftowej. W Instytucie badań produktów biochemicznych w Wageningen przeprowadzono podobne doświadczenia w tuczach świn.

Zarówno w odniesieniu do drobitki, jak i nierozgryzanej użytkano pożytkowe wyniki: ptactwo i zwierzęta przeszły ropną kurację bez szwanku, wykazując przyrosty wagi nie mniejsze niż na paszy sojowej. Wyniki tych doświadczeń skłoniły koncern BP do rozpoczęcia przygotowań do podjęcia produkcji nowej paszy na skalę masową.

Jak dotąd panuje opinia, że proteiny z ropy stosowane być mogą tylko w formie domieszki do innych pasz tręściwych. Ale na dalszą drogę wynalazca nowego produktu, Champagnat, przewiduje, że przez dodatek substancji aromatycznych uda mu się doprowadzić do takiego uzależnienia paszy z ropy, że będzie ona mogła całkowicie zastąpić mąkę sojową, a być może — znajdzie również zastosowanie w produkcji mleka w proszku.

NERWICA lękowa

MEDYCINA

KWAS MLEKOWY — WRÓG NR 1

Punktem wyjścia dla badań stało się stwierdzenie, że pewne objawy nerwicy lękowej przypominają stan organizmu po wielkim wysiłku mięśniowym i że „nerwicy” o wiele szybciej niż ludzie zdrowi odczuwają skutki wysiłku mięśni. Większe stężenie dwutlenku węgla w powietrzu powoduje u chorych gwałtowne przyspieszenie oddechu, ich organizmy wykorzystują mniej skutecznie tlen pobierany z atmosfery. I — co najgłoźniejsze — we krwi „nerwicy” znajdują się nadmierne ilości kwasu mlekowego, powstającego w pracujących mięśniach.

Pitts i McClure zadali sobie pytanie: czy te nadmierne ilości kwasu mlekowego nie są przyczyną lub jedną z przyczyn nerwicy lękowej? Odpowiedź uzyskali przez eksperyment.

Doświadczaniemi objęto 14 chorych na nerwicę lękową oraz — dla badań porównawczych — 10 ludzi zdrowych. Aplikowano im kolejno trzy różne roztwory: mleczanu sodu, miedzanu sodu z wapnem oraz glikozy. Pojawienie się objawów lękowych, charakterystycznych dla tego typu nerwicy, wystąpiło u 11 chorych po otrzymaniu mleczanu sodu, u 4 chorych — po glikozie. U objętych eksperymentem ludzi zdrowych objawy nerwicy nie wystąpiły w podobnym proporcjonalnie stężeniu.

Silna koncentracja kwasu mlekowego wywołuje więc u każdego człowieka pewien stan lękowy, jest natomiast sprawcą prawdziwego krzyżu w chronicznych „nerwicy”. Wapń zaś działa — jak wynikało z eksperymentu — hamująco na pojawienie się symptomów zarówno u chorych, jak i u ludzi zdrowych.

Jest jednak zasadnicza różnica w działaniu lekowego mechanizmu. U ludzi normalnych objawy lękowe występują przejściowo po silnych emocjach, prowokujących gwałtowne wydzielanie się hormonu, zwanego adrenaliną, która m. in. powoduje wzrost ilości kwasu mlekowego we krwi. Nerwica lękowa jest — według Pittsa i McClure — rezultatem chronicznej nadprodukcji adrenaliny, nadaktywności centralnego systemu nerwowego, zaburzeń w przemianie materii, polegających na nadmiernej koncentracji kwasu mlekowego i niedostatku wapnia.

PROPANOLOL — LEK NR 1

Jakie są lecznicze konsekwencje tych odkryć? Dzięki nim można było stworzyć nowy lek syntetyczny — propanolol, który hamuje działanie adrenaliny, dając w efekcie zwiększenie się ilości kwasu mlekowego we krwi. Zastosowany przy eksperymentalnym leczeniu ludzi doznających nerwicy lękowej w wielu przypadkach zapobiegał pojawieniu się symptomów choroby, w innych przypadkach łagodził jej objawy.

Czy można twierdzić, że problem został już rozwiązany? Tu zdania są podzielone. Zwolennicy psychoanalizy teorii chorób nerwicy uważają, że „Propanolol — mówią — likwiduje tylko objawy nerwicy. Jej głębokie, psychiczne przyczyny pozostają. Zanim zaś tych objawów urodnią „psychoterapię”. Dla innych lekarzy sprawa przedstawia się prosto: ustąpiły objawy typowe dla nerwicy lękowej, a więc „nerwicy” stał się czysto lekowym. Jedno użycie jest pewne: chorzy na nerwicę lękową przestają być traktowani jako chorzy z urwienia. (Oprac. m.j.)

Uczestnicy wyprawy Tatrzańskiejskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z zimy r. 1935.

Grzebiąc w archiwach... różnie sterująca... wyrażenie zdeterminowany...

Tymczasem w dyskurze... kilkanaście godzin... Wypadki w Tatrach rzadko...

Przy Czarnym Stawie... zostały dowodzone... Będą obsługiwać agregat...

Jacek Palamarz

60-LECIE GOPR

OSTRY DYŻUR

oobowych wypraw, zwieili o... około 300 rannych. Śmierć w...

taterników na pomoc we... spół z Jerzym Ziębą. Władom...

o ratownikach mówią, że... żyć trzeba — potrafią się...

Od tej notatki zaczyna się... długa historia poszukiwań m...

o ratownikach mówią, że... żyć trzeba — potrafią się...

o ratownikach mówią, że... żyć trzeba — potrafią się...

SOFOKLES napisał swą Antygonę... gdzieś ok. V w. przed naszą...

o ratownikach mówią, że... żyć trzeba — potrafią się...

o ratownikach mówią, że... żyć trzeba — potrafią się...

Jak zamierzaliśmy wstępnie... temat Antygony niepokoił wielu...

o ratownikach mówią, że... żyć trzeba — potrafią się...

o ratownikach mówią, że... żyć trzeba — potrafią się...

Olgierd Jędrzejczyk

KSIĄZKI

NA POSTERUNKU

POSTERUNEK był to niebezpieczny, wysunięty... między oddziały wroga...

sadzi, kiedy zwabionych... „ideowych” bandziorów, rabu...

Warto przytoczyć dane... zawarte w słowie odautorskim. Otóż w...

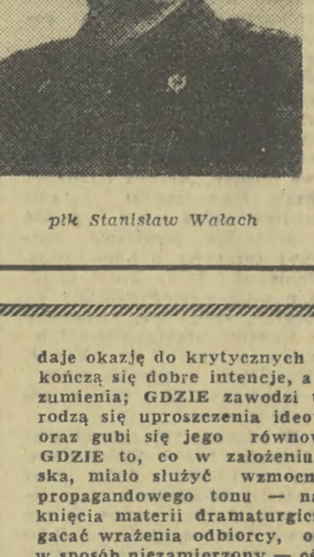
Opisy mordów dokonanych... na funkcjonariuszach UB, milicji...

Stanisław Walaśch dokonuje... bardzo ważnej egzemplifikacji...

Można nawet powiedzieć, że... duża część faktów jest znana...

Wydaje mi się, że do wprost... sensacyjnych wiadomości...

Wydaje mi się, że do wprost... sensacyjnych wiadomości...

plk Stanisław Walaśch

Gregorz Jaszuński — CHINY... Książka i Wiedza, str. 197, ce...

dla doznań kobiety, której do... żalsłość życiowa przypadała na...

Franciszek Bernaś i Julita M... kulska-Bernaś — ZAMACH NA...

Władysław Łoziński — ZYCIE... POLSKIE W DAWNYCH WIEKACH...

Stefan Król — CYTADELA... WARSZAWSKA — Książka i W...

W oparciu o archiwalne dok... umenty amerykańskie zbudował...

Stanisław Kowalewski — W... PODRÓŻY NOCA — Wydawnictwo...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Historia życia czterdziesto... letniej, współczesnej kobiety...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 178, cena...

Michał Rusinek — OPOWIEŚCI... NIEZMYSLONE — Wydawnictwo...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

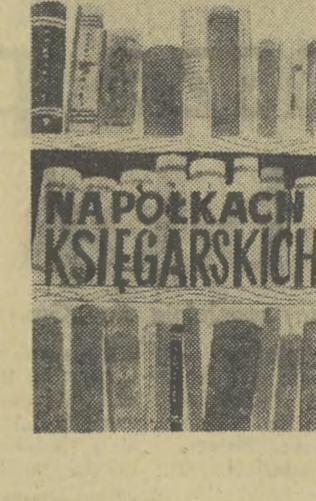
Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Rys. Stefan Berdak

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Fraszki

I. CHRUSCIELEWICZ WYSIŁKI PENTAGONU Biedziła się w Pentagonie...

ST. NYSZKIEWICZ NAGROBEK TĘGIEMU Tutaj spoczywa...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Leszek Maruła

HUMORESKA

Wizyta dyplomatyczna

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Wydawnictwo Literackie, str. 526, cena...

Zabytki do remontu

Co roku podlega konserwacji kilkadziesiąt obiektów zabytkowych w kraju zespołu zabytkowych budynków, jaki stanowi stary Kraków.

W roku przyszłym przeznaczono na ten cel kwotę 4 mln 830 tys. zł. Najważniejsze prace konserwatorskie rozpoczyna się w Barbakanie oraz w zespołu murów obronnych w okolicy dawnego miasta, łącznie z Bramą Floriańską, której remont ten od dawna się należy. Roboty konserwatorskie obejmą także zespół zabytkowych budynków przy ul. Kanoniczej. (jmc)

B. Dembosz i K. Platek przy stole montażowym w hali produkcyjnej Krakowskich Zakładów Teletechnicznych „Telos”.

Mówi przewodniczący Prezydium DRN Podgórze

Liczymy na aktywność społeczną podgórzan

Kolejnym rozmówcą „Gazety” na temat aktualnej działalności dzielnicznych rad narodowych jest przewodniczący Prezydium DRN Podgórze Władysław RUDOLF.

W bieżącej kadencji, w działalności naszej rady nadal dominować będą problemy gospodarki komunalnej. Mimo niewątpliwych osiągnięć wiele jeszcze pozostaje do zrobienia w dziedzinie remontów budynków mieszkalnych,

CO GDZIE, KIEDY?

SOBOTA
NIEDZIELA
27 I 28
WRZESNIA
Damiana Wacława

TEATR

SOBOTA
IM. SŁOWACKIEGO (pl. Duchy 4): Kartka z pamiętnika — 19.15. STARY (Jagiellońska 1): Poskromienie złośnicy — 19.15. KAMERALNY (Boh. Stalingradu 2): Trzy siostry (zamkn.) — 18. ROZMAITOSC (Karmelicka 4): Antygona — 19.15. Eksperyment — 20. LUDOWY (Majakowskiego): Droga wiodła przez Narvik — 19.15. OPERETA (Lubicz 49): Miłość i żelazo — 19.15. KOLEJARZA (Bocheńska 7): Przed ślubem — 19. JAMA MICHALIKA (Floriańska 45): Trędowaty — 22.

NIEDZIELA

IM. SŁOWACKIEGO: Zemsta — 19.15. STARY: Kurczak (zamkn.) — 12. Poskromienie złośnicy — 19.15. KAMERALNY: Trzy siostry — 19.15. ROZMAITOSC: Zaklęty jał — 11. Antygona — 19.15. LUDOWY: Słuby panielskie — 19.15. OPERA (pl. Duchy 1): Halka — 14. GROTESKA: Przygodzka na plaży — 18. KOLEJARZA: Przed ślubem — 19. JAMA MICHALIKA: Trędowaty — 22.

SOBOTA

APOLLO: Strzały o zmierzchu (USA, 16 lat) — 10, 12, 30, 15.30, 18. Czerwone i złote (pol., 14 lat) — 20.30. CHEMIK: Wojna i pokój I i II cz. (radz., 14 lat) — 19. DOM ZOLNIERZA: Zemsta hajduków (rusk., 16 lat) — 15.45. KJAW: Bunt na Bounty (USA, 14 lat) — 15.30, 19.15. KULTURA: Matka Joanna od aniołów (pol., 16 lat) — 18, 20.15. MĄSKOTKA: Twarz zbiega (USA, 14 lat) — 15.30, 17.30, 19.30. MELODIA: Człowiek z M-3 (pol., 14 lat) — 18, 20.15. MIKRO: Własną drogą awęg. (16 lat) — 16, 18, 20. Guleta i duchy (Wł., 18 lat) — 22. MŁ. GWARDA: Agent o dwóch twarzach (ang., 14 lat) — 10, 12.30, 15, 17.30, 20. SZUKAJ: Muriel (fr., 18 lat) — 10, 12.30, 15.45, 18, 20.15. TRZĘZA: Dzieci kapitana Granta (ang., 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang., 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang., 16 lat) — 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: PKF. I znów w Warszawie. Starsza siera i nowa. Laos strefa przyzwoła. 18. WIZJA: Przyszłość autobusowy (USA, 14 lat) — 11, 15.45, 18, 20.15. WOLNOŚĆ: Kobieta wąż (ang., 16 lat) — 18, 20, 20.15. WRZOSI: Bezka prochu (Jap., 16 lat) — 15.45, 18, 20.15. ZUCH: Tyłko jedno życie (radz., 11 lat) — 15, 17. ZWIĄZKOWIEC: Życie złodzieja (fr., 16 lat) — 17, 19, 19.15.

SOBOTA

SWIT: Święty zastawia pułapkę (fr., 14 lat) — 15.45, 18, 20.15. SWIT M. SALA: Ostatnie dni (pol., 11 lat) — 15, 17, 19.15. ŚWIATOWID: Kochany łobuz (fr., 16 lat) — 15.45, 18, 20.15. ŚWIATOWID M. SALA: Trzy godziny miłości (Jug., 16 lat) — 15, 17, 19. SPINKS: Ostatni Mohikanin (NRF, 11 lat) — 16, 18, 19.15. DPKP — Buster bokserem — 20. PIĄSOWY — Energetyk: Hatari (USA, 11 lat) — 16, 19. PROKOCIM — ZZZK: Koty (fr., 18 lat) — 18. WIELICZKA — Górnik: Pan Wołodyjowski. SKAWINA — Junak: Droga Brighte.

KINA W NOWEJ HUCIE

SWIT: Święty zastawia pułapkę (fr., 14 lat) — 15.45, 18, 20.15. SWIT M. SALA: Ostatnie dni (pol., 11 lat) — 15, 17, 19.15. ŚWIATOWID: Kochany łobuz (fr., 16 lat) — 15.45, 18, 20.15. ŚWIATOWID M. SALA: Trzy godziny miłości (Jug., 16 lat) — 15, 17, 19. SPINKS: Ostatni Mohikanin (NRF, 11 lat) — 16, 18, 19.15. DPKP — Buster bokserem — 20. PIĄSOWY — Energetyk: Hatari (USA, 11 lat) — 16, 19. PROKOCIM — ZZZK: Koty (fr., 18 lat) — 18. WIELICZKA — Górnik: Pan Wołodyjowski. SKAWINA — Junak: Droga Brighte.

SOBOTA I NIEDZIELA

Dzielnickiego 38b (ten), Szczepańska 1, pl. Matejki 2, Długa 88, Krakowska 19, Prokocim — Kolejowa, os. Włocławskie, N. Huta — os. Wandry 23 (ten), os. Na Stoku — pawilon 1.

SOBOTA

PROGRAM I
8.00 Wład. 8.10 Tu Redakcja Spół. 8.15 Piosenki. 8.19 Muz. 8.44 Koncert zyczeń. 9.00 Dia klas IV (przrodaw. „Clerik” — opow. 9.20 Muz. opektowa. 10.00 Wład. 10.05 Dzień coraz krótszy — frag. pow. R. Zielińskiego, 10.35 Fragm. z oper. 10.50 Wokary. nany kurs jez. franc. 11.00 Dia kl. VII (chemia) „Kuj żelazo kuj” — słuch. 11.25 Koncert Mandol. 11.49 Gawędy rodzinne. I. Kowala. 11.55 Kom. o st. wód. 12.05 z kraju i ze świata. 12.25 Koncert z polonezem. 12.45 „Rolniczy kwadrans”. 13.00 Dia kl. III i IV UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niezwykłe. WISLA: Dzieci kapłana Granta (ang. 11 lat) — 17, 19. UCIECHA: Milion lat przed naszą erą (ang. 14 lat) — 15, 30, 18, 20.15. UGOREK: Bajki — 11, 12, 13. Winnetou II seria (Jug., 14 lat) — 15, 17, 19. WARSZAWA: Sida (ang. 16 lat) — 11, 15.45, 18, 20.30. WIEDZA: niez